

Черчата Анжела Олексіївна,

кандидатка економічних наук, доцентка кафедри менеджменту, управління проектами і логістики Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
м. Дніпро, Україна

Штепка Анастасія Павлівна,

здобувачка Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
м. Дніпро, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК В ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ

Невід'ємною складовою освітньої діяльності в закладах вищої освіти є інноваційна діяльність, спрямована на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо, що сприятиме забезпеченню інноваційного розвитку суспільства та підготовки фахівців інноваційного типу. Науково-інноваційна діяльність в університетах є багатоплановою і розглядається з позиції забезпечення високої якості підготовки здобувачів вищої освіти як постійне джерело оновлення змісту освіти і здобуття нових наукових знань, а також розроблення нових технологій, зразків нової продукції з метою прискорення створення, виробництва та впровадження сучасної високотехнологічної продукції, трансферу технологій на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Тож попит на фахівців підвищується, що зумовлює їх високоякісну підготовку. Оцінка освітніх послуг, яку пропонують заклади вищої освіти, здійснюється з позиції привабливості їх для споживачів – абітурієнтів, їхніх батьків та потенційних роботодавців.

Дисципліни, що вивчаються у вищому навчальному закладі, є систематизованою сукупністю навчального матеріалу, що сприяє застосуванню здобутих знань на практиці. На сьогодні актуальність проблеми викладання дисциплін збільшується, оскільки специфіка методики викладання полягає в тому, що навчання тісно пов'язане з економічним життям суспільства, і здобуті знання є вирішальним чинником розвитку економіки держави. Студент повинен застосовувати системний підхід та комплексне застосування набутих знань [4].

Формування та закріплення спеціальних вмінь та знань залежить від ступеня ефективності застосування сучасних освітніх технологій, вибір яких залежить від індивідуального стилю викладання, досвіду викладача та студента та дозволяє оптимізувати освітній процес. Технології навчання є методами та засобами впливу на студентів з боку викладача.

В освітній сфері застосовуються два типи педагогічних технологій – інноваційні та традиційні. Найважливішим чинником розвитку та конкурентоспроможності підприємства є інновації, інтелект та знання людини [2].

Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність», інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Інновації характеризуються не тільки принциповою новизною, а й здатністю приносити економічний, соціальний та інші види ефекту [4].

Тож основні характеристики інновацій:

- науково-технічна новизна;
- практичне застосування;
- комерційна реалізація.

В інноваційному процесі задіяно три складника: новація (нові ідеї, знання); інновація (практичне застосування новацій) та дифузія інновацій (подальше поширення інновацій).

Утім, щодо системи вищої освіти відзначено низький ступінь взаємодії та узгодження різних рівнів освіти для реалізації інноваційних проєктів, відсутність достатньої систематизованої інформаційної основи інноваційних процесів, низька взаємодія освітніх закладів та підприємств щодо запровадження інновацій.

У контексті застосування інновацій в освітній сфері вони розглядаються як процес удосконалення педагогічних технологій, сукупності методів, прийомів та засобів навчання [3].

Інновації в сфері освіти спрямовано на розроблення та створення нових видів діяльності, технологій та засобів застосування інформації з використанням їх на практиці. Інноваційні технології навчання уналежнюють інтерактивні технології навчання, технології проєктного навчання та комп'ютерні технології.

Слід зазначити, що в процесі викладання дисциплін у закладі вищої освіти доцільним є поєднувати традиційні та інноваційні методики навчання, оскільки традиційні пройшли апробацію часом і виявилися ефективними. Збалансована взаємодія інноваційних та традиційних методик викладання дисциплін підвищує якість освіти та забезпечує їх конкурентну перевагу на ринку праці.

Під час викладання дисциплін з використанням інноваційних та традиційних методик витворилися такі форми організації навчального процесу як лекції, практичні та лабораторні заняття, самостійна робота, консультації, заліки та екзамени. Для підвищення ефективності освітньої діяльності ці форми повинні перебувати у взаємозв'язку та логічній послідовності, що посилює ефект синергії.

Лекції є головним видом занять з викладання дисциплін у ЗВО, оскільки під час викладання лектор здійснює вплив на велику аудиторію одночасно.

Однак, велика аудиторія знижує вплив на конкретного студента з боку викладача. Означений недолік можливо усунути через збалансоване застосування традиційних та інноваційних методів навчання, а також раціональну організацію самостійної роботи студентів.

У традиційному аспекті виокремлюють оглядову лекцію (освоєння нового матеріалу), проблемну лекцію (подання лекційного матеріалу з визначенням проблемної ситуації), предметну лекцію (містить оглядову інформацію з окремої дисципліни) та настановчу лекцію (акцентує увагу студентів на питаннях, що розглядаються в самостійній роботі).

Лекції потребують попередньої підготовки студентів, а під час викладання лекції студенти доповнюють здобуті знання записами в опорному конспекті. На лекції обов'язково слід залучати студентів, що передбачає дискусійну форму роботи. Також можливі інноваційні форми лекційних занять: бінарні лекції, дискусійні лекції, лекції-конференції та лекції-візуалізації, що потребує застосування мультимедійних технологій.

Активне повторення здобутих знань та зв'язок теорії і практики здійснюється під час практичних та лабораторних занять, на яких виконуються завдання, що конкретизують теоретичні положення, викладені на лекціях і в підручниках.

Традиційно практичні та лабораторні заняття мають закріпити теоретичний матеріал, викладений на лекційних заняттях, але студент повинен навчитися розбиратися не лише в змодельованих, а й у реальних процесах. Практичне та лабораторне заняття є результатом самостійного вивчення рекомендованих джерел та дає змогу прояснити «вузькі» місця в засвоєному матеріалі.

Виконуючи завдання на практичних та лабораторних заняттях, студенти самостійно аналізують ситуацію, обґрунтовують прийняття певних управлінських рішень, що в подальшому допомагає адаптуватися до роботи в ринкових умовах.

Слід зазначити, що практичні та лабораторні заняття можуть проводитися у формі семінару, а розв'язання задач здійснюватись за допомогою комп'ютерних технологій, тестування. Також проведення практичних та лабораторних занять може бути реалізовано в інтерактивній формі, а саме через ділові та рольові ігри, використання методів кейсів, методів проєктів та «мозкового штурму».

Окремої уваги заслуговує взаємодія науки та освіти, які є об'єктами методологічної діяльності, спрямованої на розбудову інституціональних формальних правил суспільства. Одним з пріоритетних напрямів розвитку сучасної освіти є її участь у створенні інноваційної економіки країни, розробленні та впровадженні перспективних наукомістких комунікаційних технологій. За таких обставин університетська наука здатна примножити інноваційні здобутки, важливі для економіки, оборони, агропромисловості, охорони здоров'я та інших сфер життя країни. У цьому контексті під егідою Міністерства освіти і науки України було представлено каталог «Інноваційні розробки університетів та наукових установ МОН». У контексті цієї назви

термін «інноваційна розробка» означає результат виконаної науково-дослідної роботи або самостійних ініціативних досліджень у вигляді новоствореної і (або) вдосконаленої конкурентоспроможної технології, продукції або послуги, що істотно покращує структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери, і яка захищена як об'єкт права інтелектуальної власності або реалізована через ліцензійний договір як ноу-хау [5].

Отже, освітня місія ЗВО повинна бути спрямована не лише на реалізацію навчальних та наукових цілей, а й на формування нового знання як домінуючого інноваційного засобу виробництва [1], яке здатне здійснювати комерціалізацію технологій та генерувати інновації.

Література

1. Ніколаєнко С. М. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти України. Київ, 2008. 503 с.
2. Саух П. Ю. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи. Житомир: Житомирський держ. університет ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
3. Лупенко Ю. О., Жук В. М., Шевчук В. О., Хомаківська О. В. Фізична економія у вимірах теорії і практики господарювання. Київ: Інститут аграрної економіки, 2013. 502 с.
4. Січкарук О. І. Інтерактивні методи навчання у вищій школі. Київ: Таксон, 2006. 88 с.
5. Стріха М., Ільченко М. Інноваційні розробки університетів і наукових установ МОН України. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. 278 с.